

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง สร้างเครื่องมือ และเสนอวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม

1. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ อาจารย์ใหญ่และผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยสุ่มตัวอย่างประชากรอย่างง่าย (The simple random sampling) มา 92 เปอร์เซ็นต์ จากจำนวนผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 36 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 33 คน

2. กลุ่มอาจารย์ ได้แก่ ครู - อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนที่สุ่ม
 ผู้บริหารได้ทั้ง 33 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างประชากรอย่างง่าย (The simple
 random sampling) โรงเรียนละ 16 เปอร์เซนต์ ได้จำนวน 334 คน
 รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ทั้งสิ้นจำนวน 367 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร
 โรงเรียนและอาจารย์ในโรงเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถม
 ศึกษากรุงเทพมหานคร จัดแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง ระยะเวลา
 ที่ดำรงตำแหน่งในสถานศึกษาปัจจุบันและวุฒิทางการศึกษา โดยใช้คำถามแบบตรวจสอบ
 (checklist)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน 7
 ด้าน ได้แก่ ผู้นำในฐานะผู้มีควมริเริ่ม ผู้นำในฐานะผู้รู้จักการปรับปรุงแก้ไข ผู้นำใน
 ในฐานะเป็นผู้ให้การยอมรับนับถือ ผู้นำในฐานะเป็นผู้ให้การช่วยเหลือ ผู้นำในฐานะเป็น
 นักพูดที่เก่ง ผู้นำในฐานะเป็นผู้ประสานงาน และผู้นำในฐานะเป็นผู้เข้ากับสังคมได้ดี
 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) จำนวน
 45 ข้อ โดยมีเกณฑ์ให้ผู้ตอบพิจารณา ดังนี้

- 0 หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารนั้น ไม่มีการปฏิบัติหรือไม่มีปรากฏให้เห็น
- 1 หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารนั้นมีการปฏิบัติหรือปรากฏให้เห็นน้อยที่สุด
 หรือไม่บ่อยนัก
- 2 หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารนั้นมีการปรากฏให้เห็นน้อยหรือไม่บ่อย
- 3 หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารนั้นมีการปฏิบัติหรือปรากฏให้เห็นมากหรือบ่อย

- 4 หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารนั้นมีการปฏิบัติหรือปรากฏให้เห็นมากที่สุด หรือบ่อยที่สุด

การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาจากหนังสือ เอกสารการวิจัยต่าง ๆ ในเรื่องพฤติกรรมภาวะผู้นำ และได้พิจารณายึดหลักการตามทฤษฎีพฤติกรรมภาวะผู้นำของ แคนเน็ล อี. กริฟฟิธส์ (Daniel E. Griffiths) ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมที่แสดงออกทั้ง 7 ด้านดังกล่าวแล้ว
2. ผู้วิจัยได้ร่วมกับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุสัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้นำแบบสอบถามของ ภิญโญพร วัฒนเจริญ เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม มาใช้โดยปรับปรุงภาษาและเนื้อหาในบางข้อ
3. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ชำนาญการ (Expert) ที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษาโดยตรง จำนวน 12 ท่าน พิจารณาปรับปรุงแก้ไขได้แก่
 - ศาสตราจารย์ อ่ำไพ สุจริตกุล อธิการบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - ศาสตราจารย์ สุนน อมรวิวัฒน์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติวาทิ บุญชื้อ หัวหน้าภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - ดร.กมล ภูประเสริฐ ผู้อำนวยการกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 - ดร.มิตินทร์ สำเภาเงิน อาจารย์สถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ แสนยา สามไชย ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร

อาจารย์ ชัยยุทธ บุญยสวัสดิ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน
การประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

อาจารย์ ม.ร.ว.สุรวัช ศรีวัช ผู้อำนวยการโรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์

อาจารย์ วรณี สุนทรเวช ผู้อำนวยการโรงเรียนการาคาม

อาจารย์ ศรีสวัสดิ์ รัตนวราห์ ผู้อำนวยการโรงเรียนพญาไท

อาจารย์ ชดิศ พุทธรักษา อาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก

อาจารย์ สำเร็จ จันทร์โอกุล ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน

อนุบาลสามเสน

4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารและอาจารย์
โรงเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนภูมิภาคใกล้เคียง และโรงเรียนที่มีได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ประชากร โรงเรียนละ 16 เพอร์เซ็นต์ เป็นผู้บริหาร 4 คน อาจารย์ 32 คน รวม
36 คน จากโรงเรียนพรานิลวัชระ โรงเรียนพระค้ำหันทนกุลหลาบ โรงเรียนสาย-
น้ำทิพย์ โรงเรียนบ้านหนองบอน (นัยนานนท์อุปถัมภ์) เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบ
สอบถาม ด้วยวิธีหาความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (∞ Coefficient)
ของ Cronbach

$$\text{จากสูตร } \infty = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{s_1^2}{s_t^2} \right\}$$

∞ = สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n = จำนวนข้อของแบบสอบถาม

s_1^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด¹

¹ ล้วน สายยศ, "ความเชื่อมั่นแบบต่าง ๆ," วารสารวิจัยการศึกษา
(กันยายน - ธันวาคม 2525) : 89-90.

ไ้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .97 แสดงว่า แบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ขอหนังสือจากผู้อำนวยการการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ถึงอาจารย์ใหญ่และผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกโรงเรียน เพื่อแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำและคำชี้แจงการตอบแบบสอบถามให้ผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

3. เจ้าหน้าที่ของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามส่งคืนที่อาจารย์ชัยยุทธ บุญยสวัสดิ์ สำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร และผู้วิจัยไปขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองอีกจำนวนหนึ่ง รวมได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 33 ชุด จากจำนวน 33 คิกเป็นร้อยละ 100.00 และแบบสขบถถามของอาจารย์จำนวน 323 ชุด จากจำนวน 334 ชุด คิกเป็นร้อยละ 96.70 รวมแบบสอบถามที่นำมาประมวลและวิเคราะห์ 356 ชุด (ถูรายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในภาคผนวก)

รวมแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 367 ชุด ได้รับคืนและใช้เป็นแบบสอบถามที่วิจัยได้ 356 ชุด คิกเป็นร้อยละ 97.00 ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง
ประชากร

ประเภทประชากร	ส่งไป	ได้รับคืน	แบบสอบถามที่สมบูรณ์	ร้อยละ
กลุ่มผู้บริหาร	33	33	33	100.00
กลุ่มอาจารย์	334	323	323	96.70
รวม	367	356	356	97.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนข้อมูลแต่ละกลุ่มมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีทางสถิติ ดังต่อไปนี้

สถิติที่ใช้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการหาความถี่และ
การร้อยละ
2. หาค่าแนวโน้มเข้าสู่ศูนย์กลาง ใช้ฐานนิยม (Mode)
กล่าวคือ
ฐานนิยม (Mode) พิจารณาจากความถี่สูงสุดของข้อมูล

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและ
อาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร ค่าย แมน วิทเนีย ยู-เทส¹
(Mann-Whitney U - Test)

กึ่งสูตร

$$Z = \frac{T - \frac{n_1 n_2}{2}}{\sqrt{\frac{n_1 n_2 (n_1 + n_2 + 1)}{12} - \frac{n_1 n_2 (et^3 - et)}{12n(n_1 + n_2)(n_1 + n_2 - 1)}}$$

Z = เป็นค่า Standard Score

T = เป็นจำนวนลำดับที่ของข้อมูลที่มาก่อนหลังของกลุ่ม

n_1 = ข้อมูลในกลุ่มที่ 1

n_2 = ข้อมูลในกลุ่มที่ 2

t = จำนวนข้อมูลที่ซ้ำกัน

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Daniel W. Wayne, Applied Nonparametric Statistics.

(Boston : Houghton Mifflin Company, 1978), pp. 85-86.